

La síndrome de Massada

L'any 1957, Josep Pla va escriure: "Israel és, avui, un poble voltat literalment de problemes, fins al punt que es pot afirmar que en la

circumval·lació del seu espai vital s'ha format una franja d'hipersensibilitat extremament greu i complicada" (O.C. vol. 13, p.542). Han passat 58 anys i les coses no han canviat gens. La malfiança continua a flor de pell. Israelians contra palestins, però també jueus sionistes contra jueus antisionistes. A Tel Aviv les nits són d'una xafogor extrema i és fàcil trobar grups de joves que busquen refugi a les platges. Ni russos ni etiòps s'ajunten amb ningú.

El 31 de juliol d'enguany un infant palestí d'un any i mig, Ali Dawabcheh, va ser cremat viu per colons israelians que van botar foc a dues cases a l'entrada del poblet palestí de Douma, prop de Nablús (nord de Cisjordània). Els pares i el germà de la criatura van patir cremades gravíssimes. L'endemà dos palestins van morir en una manifestació de protesta. L'estiu de l'any passat, Mohammad Abu Khdeir, un palestí de 16 anys, també va ser segrestat i cremat viu a Jerusalem. La violència dels colons jueus no s'adreça només als palestins i als àrabs amb ciutadania jueva. El 18 de juny, un incendi provocat va destruir el santuari de Tabgha, el lloc on Crist hauria fet el miracle de la multiplicació dels pans i els peixos. "A l'estiu, la calor fa fer bestieses", et diuen els amics quan comentes notícies que tenen més impacte als diaris que influència en la vida quotidiana d'un país on la vida és caríssima, el litre de gasolina puja de dos euros i el turisme ha disminuït enguany un 30%, tot i la baixada de preus. A Tel Aviv "l'aire és escàs", també ho va escriure Josep Pla. La ciutat es veu atrotinada, hi ha cues cubanes davant l'ambaixada americana i es

RAMON
ALCOBERRO

respira una difusa sensació de desconcert. No pas als palestins, sinó al que puguin fer els mateixos ultres del país. Es tem un incident a la Muntanya del Temple (nom jueu del que per a àrabs i cristians és l'Esplanada de les Mesquites) de Jerusalem, que tindria repercussió mundial.

L'ombra de Meir Kahan

Sense una expressió política clara, el kahanisme impregna la vida política israeliana. Meir Kahan (Brooklyn, 1932 - Manhattan, 1990), va ser un rabí nord-americà, fundador als Estats Units de l'organització paramilitar Lliga de defensa jueva i del partit Kach a Israel, que finalment fou il·legalitzat. Predicava un Gran Israel fundat sobre la llei religiosa i l'expulsió (violenta, evidentment) de tots els àrabs tant d'Israel com de Palestina i Jordània. Defensava la prohibició per llei de les relacions sexuals entre jueus i no jueus i pretenia que la ciutadania israeliana es limités als jueus. Va ser assassinat a Nova York, sembla que per un egipci, en un episodi gens clar on hi havia barrejat més d'un servei secret. Katch és avui un grupuscle considerat terrorista pels Estats Units i per la Unió Europea, però l'ombra de Kahan és molt present a Israel. La seva frase sobre els àrabs: "No es pot conviure amb el càncer", la repeteixen fins i tots els cambrers dels bars.

Grupuscles com Lehava, que milita contra els matrimonis mixtos i, en particular, contra els matrimonis amb àrabs, i La Família, una organització vinculada a l'extrema dreta del club de futbol Beitar Jerusalem, molt actius als camps de futbol, sembla que tinguin carta blanca. Curiosament, Tel Aviv disputa amb Barcelona la capitalitat gai de la Mediterrània, en un país on els ultraortodoxos recorden que la Bíblia obliga a matar els homosexuals i és paraula de Déu.

Tot i que la legislació israeliana impedeix a qualsevol partit racista presentar-se a les eleccions, el concepte de racisme té un significat força *sui generis* en un país que se sent amenaçat d'una manera crònica. Fins i tot des d'abans de la creació de l'Estat d'Israel, el debat sobre les relacions entre àrabs i jueus ha produït una petita muntanya de bibliografia. La novetat és que ara els partidaris del diàleg són una ínfima minoria. Al carrer domina de manera clara la mentalitat d'assetjament, que aquí anomenen síndrome de Massada (pel nom de la fortalesa sobre la mar Morta que fou l'última resistint a les legions romanes l'any 72).

La política de la por

Una gran majoria d'israelians pensen que han perdut la batalla mundial de l'opinió pública i que Israel només persistirà si militarment és inexpugnable. "Els cristians maronites de Líban estan desapareixent, els d'Egipte també per molta primavera àrab. I per què et creus que els cristians sirians estan a favor de Sadam Hussein? Perquè tots els altres encara són més bèsties. En vint anys de cristià copte no en quedarà cap a la regió. Els haureu d'anar a buscar a Sydney; sembla mentida que no ho entengueu!", em diu el taxista. Massada, una muntanya sense ni un mal arbre al peu de la mar Morta, és el símbol de la voluntat de

SALVADOR LLOSA

A ISRAEL DOMINA DE MANERA CLARA LA MENTALITAT D'ASSETJAMENT, QUE AQUÍ ANOMENEN SÍNDROME DE MASSADA, PER LA FORTALESA QUE MÉS VA RESISTIR A ROMA

PER PRMERA VEGADA ISRAEL TÉ POR DE SI MATEIXA I DELS SEUS ULTRES. POR DE NO HAVER SABUT INTEGRAR UN MILIÓ DE RUSSOS DESPRÉS DE LA CAIGUDA DEL COMUISME

resistir al preu que calgui. Els soldats juren bandera en la que fou la darrera fortalesa jueva a caure sota el poder de Roma l'any 73. Quan la por es diu Massada, ja no se sap si l'amenaça palestina és real o si constitueix una magnífica excusa per mantenir la gent alerta i pagar sous baixíssims. Un vers del poema de Yitzhak Lamdan: "Mai més tornarà a caure Massada" ho justifica tot en política israeliana. Al carrer i entre els taxistes, els "joves de les muntanyes", els fills dels colons radicals que cometen actes de provocació contra els àrabs a Cisjordània, gaudeixen d'una popularitat extrema. Però per primera vegada Israel té por de si mateixa i dels seus ultres. Por de no haver sabut

integrar el milió de russos que van venir amb la caiguda del comunisme ni els cent mil *falashes* etiops, suposadament descendents de la reina de Saba, que sovint fan les feines més baixes.

"Israel tenia una història de patiment, de persecucions; aquesta història era brutal però també ens feia sentir importants. Però avui la història del patiment s'ha socialitzat. Ja és la de qualsevol en aquesta part del món. D'Iraq a Tunis, no queda enlloc qui no pateixi i molt més que aquí", em comenta un amic israelià. Posar en qüestió el militarisme a Israel és tabú. Organitzacions com Peace Now existeixen més als mitjans de comunicació europeus que als carrers d'Israel. Sem-

bla que ningú hagi llegit textos com els de Shlomo Sand: (*Ser (o no ser) jueu avui*, que proposa una revisió crítica de la història del sionisme i considera equívoca la noció mateixa de "poble jueu". Des de l'assassinat d'Itzhak Rabin (4 de novembre de 1995) les esquerres no han tingut un líder amb una mínima visió de futur. A Israel les decisions es prenen democràticament i el debat civil és viu. Dissortadament, però, cada cop es fa més circular i interminable. No es veuen idees noves a l'horitzó. També ho va dir Pla, i és un altre tòpic: "Israel no és un país col·lectivista. És un país complex".

Filòsof